

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 8 februari 1934 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 11 §§ lagen den 30 juni 1916 (nr 312) angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik.

Genom en den 15 december 1933 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 9, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 5 och 11 §§ lagen den 30 juni 1916 (nr 312) angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik.

Härigenom förordnas att 5 och 11 §§ lagen den 30 juni 1916 angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik skola erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Har i följd av trafik med två eller flera automobiler uppstått skada, för vilken ägare eller förare å olika sidor svara, åligge ansvarighet dem en för alla och alla för en. Sinsemellan skola de olika sidorna taga del i ersättningens gäldande efter ty rätten med hänsyn till omständigheterna prövar skäligt. Där vållande visas föreligga å någon sida men det icke styrkes att annan sida är vållande, skall dock den förra sidan i förhållande till den senare vidkännas hela ersättningen.

Lider i följd av trafik, varom i första stycket sägs, någondera automobilens ägare eller förare eller honom tillhörig egendom skada, varde skadeståndet jämkat efter ty prövas skäligt, där ej av omständigheterna framgår, att varken bristfällighet å bilen eller vållande vid dess förande medverkat till skadan. Där vållande visas föreligga å någon sida men det icke styrkes att annan sida är vållande, skall dock den förra sidan i förhållande till den senare bära hela skadan.

11 §.

Vad ägare eller annan utgivit enligt denna lag äge han söka åter av den, som vållat skadan; dock må han, såvitt ersättningen enligt 5 § skall slutligen gäldas av hans sida, ej söka den åter av någon som å annan sida är vållande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1934.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Enligt 2 § i lagen den 30 juni 1916 angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik gäller, att för skada, som i följd av trafik med automobil tillfogas person eller egendom som icke med automobilen befordras, är automobilens ägare ansvarig ändå att han ej är till skadan vållande. Ägaren är dock från ansvarighet fri, där av omständigheterna framgår att skadan varken förorsakats av bristfällighet å automobilen eller vållats av föraren. Har den som skadan led genom eget vållande därtill medverkat, bestämmer rätten efter ty för varje fall prövas skäligt om och i sådant fall till vilket belopp skadestånd skall utgå. Föraren av automobilen är lika med ägaren pliktig ersätta sådan skada som förut nämnts, där ej av omständigheterna framgår att föraren icke varit vållande till skadan. Enligt 5 § i lagen skall i det fall att i följd av trafik med två eller flera automobiler uppstått skada, för vilken automobilernas ägare enligt ifrågavarande lag svara, ansvarigheten åligga dem en för alla och alla för en. Sinsemellan skola de taga del i ersättningens gäldande efter ty rätten med hänsyn till omständigheterna prövar skäligt. Lider i följd av sådan trafik någondera automobilens ägare eller honom tillhörig egendom skada, för vilken ägaren enligt 1916 års lag är berättigad till ersättning, skall skadeståndet jämkas efter ty prövas skäligt, där ej av omständigheterna framgår att varken bristfällighet å automobilen eller vållande av dess förare medverkat till skadan. Vad angår sådana fall där en eller flera av automobilägarna varit vållande till skadan innehåller gällande lagstiftning icke något uttryckligt stadgande. Det har därför varit föremål för tvekan, huru dessa fall rätteligen böra bedömas. Emellertid innehåller 11 § i 1916 års lag den bestämmelsen, att vad ägare eller annan utgivit enligt samma lag äger han söka åter av den som vållat skadan. Detta stadgande har ansetts medföra regressrätt ej blott för ägaren av en automobil mot föraren av samma automobil utan jämväl för

den ena automobilägaren mot den andre, när vållande visats ha legat denne till last, liksom ock för båda ägarna mot den förare, som visats ha gjort sig skyldig till vållande. I överensstämmelse härmed tillämpas i rättspraxis den regeln, att om av två automobilägare den ene är ansvarig på grund av vållande och den andre efter 1916 års lag den förre är i förhållande till den senare skyldig att svara för hela skadan.

Tillämpningen av angivna bestämmelser har i praktiken visat sig förenad med betydande svårigheter. Bestämmelserna äro i viss mån oklara till sin innebörd och de många kombinationer, som kunna förekomma allteftersom automobilerna förts av ägaren eller särskild förare samt vållande ligger någon eller alla de medverkande till last, föranleda ett mycket invecklat system av regler. I vissa fall ha dessa lett till resultat, som ansetts för rättskänslan mindre tilltalande. Härvid må nämnas, att en automobilägare, som icke själv fört sin automobil när denna kolliderat med annan automobil, kan bliva berättigad till fullt skadestånd av den andra automobilens förare oaktat hans egen förare är huvudsakligen vållande till kollisionen.

Å andra sidan är 5 § i 1916 års lag icke tillämplig å förare av automobil om han icke samtidigt är ägare till densamma. Detta medför, att föraren är berättigad till skadestånd i samma omfattning som tredje man vilken icke är ägare eller förare av någon av de kolliderande automobilerna. Härigenom blir han i vissa fall bättre ställd i skadeståndshänseende än om han varit ägare av den utav honom framförda bilen.

Genom förevarande proposition föreslås, att automobilägare i fråga om skada som uppkommer vid trafik med två eller flera automobiler skall i ansvarighetshänseende likställas med vållande förare av hans automobil ej blott såsom nu i förhållande till skadelidande tredje man utan även i det inbördes förhållandet mellan de olika automobilernas ägare och förare. Härigenom vinnes den förenklingen, att man vid skadans fördelning mellan de olika sidorna kan betrakta vardera automobilens ägare och förare såsom en enhet. Beträffande sådana fall då endast föraren av den ena bilen övertygats om vållande medan den andra föraren icke visats vara fri från vållande innebär förslaget, att den sida som överbevisats om vållande bör slutligen vidkännas hela ansvaret. Slutligen innebär förslaget, att en förare, som icke samtidigt är ägare till den av honom förda bilen, i fråga om rätt till ersättning för skada som drabbar honom skall försättas i samma situation som om han varit ägare till bilen.

De regler som för närvarande gälla angående skadestånd vid kollision mellan automobiler äro utan tvivel i behov av förenkling. Mot den i propositionen föreslagna lösningen av denna fråga har utskottet icke något

Utskottet.

att invända. Ej heller har utskottet funnit anledning till erinran mot förslagets närmare utformning. På grund härav får utskottet hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 8 februari 1934.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, Anderson i Hägelåkra, Klefbeck, Bissmark*, Larson i Lerdala, Norling, Svenson i Eskhult* och Öhman*;

från andra kammaren: herrar Linnér och K. A. Westman, fru Östlund samt herrar Berg*, Björling, Rudén och Hermansson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.